

Diarienummer 454-2658/2005

Förhindra övergödning i färskvattentäkt Barnens Ö

Projekt B8
Stiftelsen Barnens Dag

Lennart Arrhenius
2008-04-28

Huvudkontor
Box 45156
104 30 STOCKHOLM
Besöksadress: Västmannagatan 52
Tel: 08-410 549 30
Fax: 08-692 03 99

Bankgiro
5936-7706
Orgnr: 802009-2766
Innehar F-skattsedel

Barnens Ö®
760 40 VÄDDÖ
Fiskeboda
640 25 JULITA

Bokningstelefon för Barnens Ö®
och Fiskeboda: 08-410 549 10
e-post: bokning@stbd.se
Hemsida: www.stbd.se

Avtalsbilaga 4

Slutrapport för projekt inom Miljömiljarden, Stockholm stad

Diarienummer för ursprunglig ansökan: 454-2658/2005

Projektets nummer och namn: B 8 Förhindra övergödning i färskvattentäkt Barnens Ö

Datum för slutrapporten: 2008-04-28

Innehållsförteckning

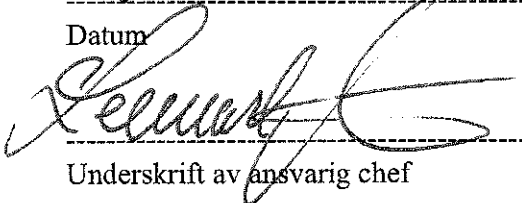
Sammanfattning.....	3
1 Inledning	4
1.1 Beskrivning och syfte.....	4
1.2 Bakgrund och utgångsläge	4
2 Mål och resultat.....	5
2.1 Projekt mål och deras uppfyllelse.....	5
2.2 Projektets resultat i relation till målen i Stockholms miljöprogram.....	5
2.3 Projektets pådrivande roll	5
2.4 Tekniska lösningar	5
2.5 Attityd- och beteendeförändringar	5
2.6 Ej uppnådda mål.....	5
3 Projektekonomi.....	6
3.1 Bidrag och kostnader	6
3.2 Besparingspotential.....	6
3.3 Löpande kostnader	6
4 Arbetsätt.....	7
4.1 Projektorganisation	7
4.2 Samarbete mellan aktörer	7
4.3 Kvalitetssäkring.....	7
4.4 Kunskapsspridning.....	7
5 Erfarenheter	8
5.1 Samlade erfarenheter och slutsatser.....	8
5.2 Framgångsfaktorer.....	8
5.3 Förvaltning av det genomförda projektet	8
5.4 Projektdokumentation och styrning	8
5.5 Följdåtgärder	8
5.6 Projektets replikerbarhet.....	8
6 Kontaktuppgifter	9
7 Bilagor.....	10
Bilaga 1 – Sammanfattat omdöme.....	11

Sammanfattning

Salnö insjö har, alltsedan den sänktes 1894, växt igen mer och mer. Stora delar av strandområdet döljs av tjocka vassridåer, vegetationen längs stränderna är tät och snårig och förekomsten av alger under den varma delen av året är mycket stor. Vattenvägen mellan havet och insjön har efter hand växt igen blivit mer eller mindre oframkomlig och idag är mängden vandrande fisk mycket liten. 2001 Startades ett projekt i syfte att minska övergödningen och igenväxningen, samt att förbättra vattenkvalitén och säkerställa vandringsvägarna för fisk. Projektet är ett samarbete mellan många olika fastighetsägare och Norrtälje kommun. Stiftelsen Barnens Dag såg det som en angelägenhet att delta i ett sådant projekt i synnerhet då Salnö insjö utgör en potentiell färskvattentäkt för Barnens Ö. När Stiftelsen blev ombedd att delta var projektet låst i juridiska problem, tack vare miljömiljarden kunde dessa knutar lösas. Idag, efter grävarbeten, vassröjning och liten dämme med reasterad fiskvandningsled, ses åter vandringsfisk stiga till sjön för lek. Barnen vid kollogården Larsbacken kan leka och fiska i en frisk sjö.

27/8 - 2008

Datum

Underskrift av ansvarig chef

Lennart Arrhenius

Namnförtydligande

Datum

Underskrift av projektledare

Namnförtydligande

1 Inledning

1.1 Beskrivning och syfte

Att förhindra övergödning och fortsatt igenväxning av Salnö insjö samt få bättre vattenkvalité och säkerställa vandringsvägarna för fisk. Salnö insjö kan i framtiden bli aktuell som färskvattentäkt för Barnens Ö och ur den aspekten är det mycket viktigt att resultatet av restaureringen blir bra och att sjön även i fortsättningen underhålls.

1.2 Bakgrund och utgångsläge

Salnö insjö har, alltsedan den sänktes 1894, växt igen mer och mer. Stora delar av strandområdet döljs av tjocka vassridåer, vegetationen längs stränderna är tät och snårig och förekomsten av alger under den varma delen av året är mycket stor. Vattenvägen mellan havet och insjön har efter hand växt igen och blivit mer eller mindre oframkomlig och idag är mängden vandrande fisk mycket liten.. 2001 Startades ett projekt i syfte att minska övergödningen och igenväxningen, samt att förbättra vattenkvalitén och säkerställa vandringsvägarna för fisk. Projektet är ett samarbete mellan många olika fastighetsägare och Norrtälje kommun. Stiftelsen Barnens Dag ser det som en angelägenhet att delta i ett sådant projekt i synnerhet då Salnö insjö utgör en potentiell färskvattentäkt för Barnens Ö.

2 Mål och resultat

2.1 Projekt mål och deras uppfyllelse

-Mindre andel vass

-Högre syrehalter

-Mindre mängd alger /förbättrat siktdjup

-Att återfå vandringsled för fisk

-Större antal lekande fisk

-Ökat miljömedvetande hos både barn och vuxna

-Återetablering av kräftor

2.2 Projektets resultat i relation till målen i Stockholms miljöprogram

Helt i samklang och till och med överträffats, redan någon månad efter färdigställandts sågs vandringsfisk stiga.

2.3 Projektets pådrivande roll

Den komplicerade juridiken med många delintressenter och gammal vattendom tillsammans med Norrtälje kommuns val att inte enligt miljöbalken vara delpartner för att få rådighet över sjön där projektet skall genomföras. Miljödomen är av den anledningen prejudicerande.

2.4 Tekniska lösningar

Inom projektet har ingen ny teknik använts. Det som tillförts för att behålla den nivå i sjön som domen fastslog är ett sk Thomsonöverfall med stenläggning för att underlätta fiskvandringen.

2.5 Attityd- och beteendeförändringar

Då projektet är så omfattande kan en viss grannsämja skönjas, på sikt är förhoppningen att barnen som vistas kologården kan ta med sig naturupplevelser från en frisk sjö.

2.6 Ej uppnådda mål

Saknas

3 Projektekonomi

3.1 Bidrag och kostnader

Tabell A

Beviljat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)	Utnyttjat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)	Total kostnad i kr (inkl. annan finansiering)
200000	200000	660765

Kommentarer till tabellen:

Tabell B

Post	Utnyttjat bidrag i kr (avser Miljömiljarden)					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Löner		51113	114504			
Övriga kostnader		6346	44332			
Summa		57459	158836			

3.2 Besparingspotential

0 kr, På sikt om saltvatten tränger in i brunnarna på Barnens Ö Ovärderligt

3.3 Löpande kostnader

Driftskostnaden för Salnö insjö är i dagsläget låg och hanteras av Salnö samfällighet. Kostnaden för restaureringen av sjön är av engångskaraktär. Dock kommer ett visst underhåll bli nödvändigt för att bibehålla insjön och förhindra fortsatt övergödning och igenväxning. Detta underhåll kommer bidra till att öka driftskostnaderna.

4 Arbetssätt

4.1 Projektorganisation

Lennart Arrhenius, Projekt och upphandling Per Bengtsson

4.2 Samarbete mellan aktörer

Denna punkt har många olika konstellationer av aktörer. Konsten har varit att få ihop alla dessa olika aktörer, vilket har givit förseningar med fördyrande effekter.

Från början önskade Salnö samfällighet med LIPmedel att restaurera sjön, men rådighet fanns bara för norra halvan. På den södra halvan vid ombildnade till samfällighet (Backa-Byle) glömdes sjön i förrättningen. Utredning om rådigheten gav vid handen att de fyra markägare som har mark mot sjön äger denna, märkligt nog äger samfälligheten fisket för motsvarande del av sjön. Denna rådighetsknut kunde ha undanröjts om Norrtälje kommun gått in som delintressent för det allmännas bästa men icke så. Detta krävde alltså en miljödom för att få rådighet och samtidigt ett upphävande av den gamla vattendomen. Nu råder ett gott sinnelag mellan samtliga aktörer.

4.3 Kvalitetssäkring

Vattendomen har fastställt ett antal åtgärder som kontinuerligt ska utföras vilket tryggar kvalitetssäkring i övrigt har rapportering/dokumentering skett enligt miljömiljardens anvisningar.

4.4 Kunskapsspridning

Förutom på Stiftelsens webb har Norrtälje tidning, domar och inte minst mun mot mun metoden lokalt spridit kunskap om och kring projektet.

5 Erfarenheter

5.1 Samlade erfarenheter och slutsatser

Stiftelsen kom sent in i bilden och tack vare miljömiljardens medel kunde uppstyrning och genomförande ske. Erfarenheten är prejudicerande i det avseende det gäller att häva gamla vattendomar och översätta gamla nyttor såsom båtnad till modern efterlevnad.

5.2 Framgångsfaktorer

Tack vare starkt intresse från stiftelsen att återupprätta ett gammalt men felaktigt rykte om att det gamla tvätteriet smutsat ner sjön och orsakat dess tillstånd. Den starka drivkraften att låta kollobarn fiska såväl kräftor som fisk ur en välmående sjö har starkt bidragit till ett lyckligt slut i en långdragen process.

5.3 Förvaltning av det genomförda projektet

Förvaltning av projektet utförs av Salnö samfällighet enligt dom

5.4 Projektdokumentation och styrning

Projektet har dokumenterats genom löpande rapportering tillbaka till Miljömiljardens kansli. Dokument finns hos Miljömiljardenskansli, Salnö samfällighet samt hos Stiftelsen.

5.5 Följdåtgärder

Vassrensning, rensning av fiskeled, samt kontroll av sjönivå och thomsonöverfall

5.6 Projektets replikerbarhet

Själva domen sägs vara prejudicerande, motsvarande grävmaskinsarbeten och vassrensning är metoder som använts några decennier och kommer att göras så framgent. Detta projekt är ur vissa hänseenden replikerande på ett i närheten gjort projekt.

6 Kontaktuppgifter

Lennart Arrhenius tel 070 771 71 77

lennart.arrehnius@stbd.se

7 Bilagor

Bilaga 1 – Sammanfattat omdöme

Nr	Påstående	Instämmer				
		Inte alls	I viss mån	Ganska mycket	Helt	Vet ej
1	De uppnådda resultaten överensstämmer med de tidigare angivna målen.	☐	☐	☐	☒	☐
2	Det genomförda projektet medför en positiv påverkan på miljön.	☐	☐	☐	☒	☐
3	Projektet bidrar till utvecklingen av ny teknik (t ex genom användningen av sådan teknik).	☐	☒	☐	☐	☐
4	Projektet har lett till attityd- och/eller beteendeförändringar.	☐	☐	☒	☐	☐
5	Projektet medför minskade kostnader (för drift och underhåll, t. ex. i form av energikostnader).	☒	☐	☐	☐	☐
6	Samarbetet med andra aktörer inom och utom staden har fungerat väl.	☐	☐	☒	☐	☐
7	Projektresultaten kommer till användning inom förvaltningen/bolaget, eller inom andra förvaltningar/bolag.	☐	☐	☒	☐	☐
8	Projektet är så bra att det bör upprepas (inte nödvändigtvis i samma förvaltning/bolag).	☐	☐	☐	☒	☐